

OBS Brunwerd

Een dijk van een school, waar ieder kind wordt gezien

Notitie pedagogisch klimaat, sociale veiligheid,
burgerschap en integratie

OBS Brunwerd

Oude Tilsterweg 2B

9981 JB Uithuizen

0595 432148

www.brunwerd.nl

obsbrunwerd@lauwerseneems.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Identiteit, missie en visie	4
3. Doelen pedagogisch klimaat en de sociale veiligheid, burgerschap en integratie	9
4. De huidige situatie	10
4.1 Inzicht in de huidige situatie	10
4.2 Wat doen we op school	17
5. Beleidsvoornemens	24
6. Evaluatie en borging	25
Bijlagen	27

1. Inleiding

In deze notitie beschrijven we het beleid van de school ten aanzien van de domeinen pedagogisch klimaat, sociale veiligheid, burgerschap en integratie. Om op een planmatige wijze gestalte te geven aan bovenstaande zal dit document tevens gebruikt worden als borging- en evaluatie-instrument.

Voor een goede ontwikkeling is een goed pedagogisch klimaat en sociale veiligheid nodig. Om zich te ontwikkelen tot burgers die actief deelnemen aan de maatschappij moeten we kinderen de gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van vaardigheden. Kennis van de maatschappij en kennis van ontwikkelingen op allerlei gebied behoren tot de bagage die we de leerlingen meegeven om te participeren.

Vandaar dat wij in deze notitie deze onderwerpen in samenhang uitwerken; we zijn tevens van mening dat we deze gebieden ook niet los van elkaar kunnen zien en vorm kunnen geven.

Scholen zijn vanaf 2006 wettelijk verplicht aandacht te besteden aan burgerschap. Bevordering van burgerschap en integratie is belangrijk, omdat de betrokkenheid tussen burgers onderling en burgers en de overheid is afgenomen. De opdracht aan scholen om actief burgerschap en sociale integratie te bevorderen is in de wet vastgelegd:

Het onderwijs:

- a. gaat er mede van uit dat de kinderen opgroeien in een pluriforme samenleving.
- b. is mede gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.
- c. is er mede op gericht dat leerlingen kennis hebben van en kennis maken met verschillende culturen en achtergronden van leeftijdgenoten.

De gewenste opbrengsten zijn terug te vinden in de kerndoelen. De inspectie beoordeelt de school op het aanbod en de manier waarop de school het resultaat evalueert.

2. Identiteit, missie en visie

Uit de identiteit, de missie en de visie van de school blijkt dat het pedagogisch klimaat, alsmede burgerschapszin en integratie belangrijk speerpunten zijn en dat daar veel zorg en aandacht voor is en moet zijn.

Brunwerd is een openbare basisschool. Dat betekent voor ons dat wij actief vorm geven aan de kenmerken van openbaar onderwijs, te weten:

- Algemene toegankelijkheid: Onze school is toegankelijk voor alle leerlingen, ongeacht godsdienst of levensbeschouwing. Op deze gronden weigeren wij principieel geen leerlingen.
- Actieve pluriformiteit: In ons onderwijs schenken wij op respectvolle wijze aandacht aan de verscheidenheid levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden in de Nederlandse samenleving.
- Non-discriminatie: Onze school eerbiedigt ieders godsdienst of levensbeschouwing, ledere vorm van discriminatie op grond van godsdienst, levensbeschouwing maar ook op grond van cultuur, sekse, etniciteit, persoonskenmerken, sociale status, seksuele geaardheid, huidskleur wijzen wij af en voeren daarin een actief beleid naar kinderen en ouders/verzorgers. We geven dat ook concreet vorm in de dagelijkse omgang met elkaar;
- Uitgaande van de authenticiteit van ieder kind richten wij ons onderwijs zo in dat ieder kind de mogelijkheid krijgt zich te ontwikkelen naar eigen aard en mogelijkheden.

Wij willen dat uw kind zich goed voelt op OBS Brunwerd. Want de kinderen op onze school moeten veel leren. Ontdekken wat ze interessant vinden, waar ze goed in zijn. En waar ze in geloven.

Je mag bij ons jezelf zijn en zeggen wat je vindt, wat je gelooft. Dat mag elk kind en elke leerkracht, want daardoor leren we van elkaar.

We realiseren ons dat we op elkaar lijken, maar ook kunnen verschillen. Op onze school leren we door samen te leven, te spelen, te werken en te delen.

OBS Brunwerd staat midden in de samenleving. We gaan uit van de normen en waarden van onze samenleving. Zo krijgt ieder kind bij ons de kans om zich te ontwikkelen. Om kansen te grijpen en om een gelukkig kind te zijn.

Wij willen op onze school dat elk kind weet: ik ben welkom

Daarnaast benaderen de leerkrachten de kinderen zo, dat het zelfvertrouwen van kinderen wordt gestimuleerd.

Dit komt naar voren in:

- het houden van groepsgesprekken,
- aandacht geven aan en stimuleren van positief gedrag.
- adequaat optreden van leerkrachten bij ongewenst gedrag,
- serieus omgaan met klachten van kinderen,
- bewust aandacht besteden aan sociale vaardigheden.

Missie

Onze missie is: samen leven, samen delen, samen werken, samen spelen > samen leren

Motto

Ons motto is: Een dijk van een school, waar ieder kind wordt gezien

Visie op ontwikkeling, leren en ondersteuning

- we vinden het belangrijk dat onze kinderen zich thuis voelen, en daarom streven we ernaar om hen een veilige en geborgen omgeving aan te bieden;
- we streven ernaar om elke leerling het maximaal haalbare resultaat te laten behalen;
- we stimuleren zoveel mogelijk de zelfstandigheid en zelfverantwoordelijkheid van onze kinderen
- we kiezen ervoor om leerlingen zoveel mogelijk qua leeftijdsgroep bij elkaar te plaatsen en te zorgen voor voldoende differentiatiemogelijkheden binnen de groep; dat betekent dat we in onze lessen rekening houden met de mogelijkheden van de individuele leerling en onze instructie daarop aanpassen en dat we waar nodig extra begeleiding geven;
- de leerkrachten werken veel samen en er is frequent overleg om te zorgen voor een goede doorgaande lijn in de school;
- we volgen onze leerlingen nauwlettend in hun ontwikkeling en sluiten daarbij zoveel mogelijk aan door extra ondersteuning voor zwakke leerlingen en/of extra aandacht voor snelle leerlingen en door het aanbieden van aangepaste leerlijnen indien dit noodzakelijk is;
- we zijn op onze school ondersteunend bezig bij de opvoeding van de kinderen en bij het bijbrengen van normen en waarden;
- we hanteren duidelijke regels en afspraken en we spreken elkaar daar op aan;
- we schenken ruime aandacht aan het omgaan met elkaar, het hanteren van conflicten, het adequaat oplossen van ruzies en het delen van vreugde en verdriet van de kinderen;
- we willen dat onze leerlingen positief denken over zichzelf en anderen en om ze mede hierdoor een goede basis te bieden voor de overstap naar het voortgezet onderwijs en een plaats in onze maatschappij.

Het team van Brunwerd gaat regelmatig na of bovengenoemde consequenties in haar handelen tot uiting komt. Vanuit onze visie willen wij staan voor: realisatie van de kerndoelen van het basisonderwijs.

Kerndoel

Brunwerd staat voor onderwijs voor alle leerlingen en op alle niveaus. Wij vinden het van groot belang om kinderen te begeleiden bij hun ontwikkeling tot volwaardige mensen van de samenleving. De maatschappij is voortdurend aan verandering onderhevig. Daarom is ook ons onderwijs steeds in beweging. De schoolse vakken beheersen is één doel. Maar met ons onderwijs beogen we veel meer. We willen als school ook een leefgemeenschap zijn waar kinderen hun zelfvertrouwen vergroten, zelfkennis verwerven, verantwoordelijkheid durven nemen en positief gedrag aanleren.

We gebruiken elementen uit diverse onderwijsconcepten, zoals Dalton, Montessori, Jenaplan, B-FIT enz. We kiezen die elementen die goed bij onze visie op ontwikkeling en leren passen. Ieder kind is uniek en heeft een eigen leerstijl. Wij zetten ons in om daar tegemoet aan te komen in onze begeleiding, instructie, leermiddelen en omgeving.

We bieden een plezierige leerplek met aandacht voor het individuele kind. Een prettige school met aandacht voor de verstandelijke, creatieve en sociaal-emotionele ontwikkeling. De basisvaardigheden aanleren en onderhouden vormt een wezenlijk onderdeel van het programma, maar ook muziek, ict, gym en cultuureducatie. We creëren ruimte om de (eigen) talenten te leren ontdekken en te ontwikkelen. Afgelopen periode is op school een beweging ingezet om meer onderzoekend bezig te zijn met de schoolontwikkeling; wat zijn de inzichten,

wat past bij onze populatie, welke didactiek is effectief. We richten ons niet alleen op het product, maar meer en meer op het leerproces van de leerlingen, op hoe kinderen leren. We trachten eigenaarschap te bewerkstelligen; enthousiasme, motivatie en taakgerichtheid. Daarbij hoort een uitdagende en uitdagende leeromgeving. Dit proces is nog niet af en zal ook de komende jaren voortgaan.

Streefdoel

Ons doel is er voor te zorgen dat Brunwerd op de ingeslagen weg verder gaat. Een school, die veiligheid biedt. Een school waar alle leerlingen worden gezien en gehoord en iedereen zich welkom voelt.

We streven naar het verhogen van de intrinsieke motivatie, naar leerlingen die zelf graag meer willen weten, willen onderzoeken en dat ook kunnen. We streven naar meer betrokkenheid van de leerlingen bij hun leerproces.

Om dat te bereiken moeten de leerkrachten een uitdagende leeromgeving bieden; bijvoorbeeld met hoeken, waar leerlingen zelf aan de slag kunnen, de mogelijkheid en vrijheid hebben om een werkplek te kiezen. De leerkrachten willen de leerlingen uitdagen en motiveren en een interessante, stimulerende leeromgeving en thema's aanbieden. Een leeromgeving met een doorgaande lijn binnen de school en die mogelijkheden voor differentiatie in zich heeft.

Het voeren van responsieve gesprekken met de leerling is een goed middel om bovenstaande te bereiken. Het ontwikkelen van de creativiteit, het kritisch denken, de probleemoplossende vaardigheden, het communiceren, het samenwerken, de digitale geletterdheid, de sociale en culturele vaardigheden en de zelfregulering is het doel.

Kernwaarden

Goed onderwijs is gebaseerd op gezamenlijk gedragen waarden. De kernwaarden zijn richtinggevend voor onze dagelijkse onderwijspraktijk. Onze kernwaarden zijn op dit moment in ontwikkeling:

- *samen*
- *respect*
- *veiligheid*

samen

Het is van belang dat kinderen, maar ook volwassenen, ervaren dat het fijn is om bij elkaar te horen, ergens deel van te mogen uitmaken. Van een vriendenclubje, van de groep waarin je zit, van de school waarop je zit, maar ook van de buurt waarin je school staat. Deel uitmaken van een groter geheel maakt dat je je verbonden voelt met elkaar en dat je bereid bent om voor die ander van betekenis te zijn. Samen sta je sterk, samen kun je energie bundelen en veel voor elkaar krijgen. Samen ben je solidair en kun je die ander helpen op die momenten dat het nodig is. Vanuit deze betrokkenheid doen we er alles aan om er voor te zorgen dat het met die ander, die groep, die school, die buurt goed gaat.

respect

Zonder respect vaart niemand wel! Ieder mens wil met respect behandeld worden. Waardig en waardevol. Respect tonen voor een ander betekent, dat je jezelf minder belangrijk maakt ten opzichte van die ander. Daardoor krijgt die ander de ruimte om zichzelf te kunnen zijn. Met

respect omgaan met een ander, betekent, dat je oog hebt voor die ander, voor zijn/haar kwaliteiten, maar ook voor zijn/haar tekortkomingen. Daar waar die ander tekort schiet, kan jij de helpende hand bieden, Daar waar jij tekort schiet, kan die ander zijn zijn/haar kwaliteiten inzetten. Zo vullen we elkaar aan en is niemand minderwaardig.

Veiligheid

Wie zich niet veilig voelt, kan zich niet goed ontwikkelen. Je gedachten zijn continu ergens anders. Je bent niet bij de les. Gevoelens van onveiligheid maken je niet gelukkig. Je neemt dit gevoel mee naar huis, je kunt niet slapen, je voelt je niet prettig. Soms kun je aan die onveiligheid iets doen. Je kunt fysieke maatregelen treffen om de verkeersveiligheid te verbeteren. Je kunt heldere afspraken maken en deze vastleggen in protocollen. Maar wat doe je als je dag in dag uit wordt gepest en niet voor jezelf op durft te komen? Geen hulp durft in te roepen? Niet naar je juf of meester gaat om problemen bespreekbaar te maken? Het team van Brunwerd zal er alles aan doen om er voor te zorgen, dat ieder kind, iedere ouder, iedere leerkracht zich veilig voelt op school.

Pedagogisch klimaat

Een goed pedagogisch klimaat kenmerkt zich door veiligheid en vertrouwen, voorwaarden om te leren en te ontwikkelen. Zes uitgangspunten voor een pedagogisch klimaat:

1. Emotionele steun en sensitieve responsiviteit;
2. Autonomie en ruimte;
3. Structureren en grenzen stellen;
4. Informatie geven en uitleggen;
5. Begeleiden van interacties tussen kinderen;
6. Stimuleren en ondersteunen van interacties tussen kind, ouders en school.

Feiten (gebaseerd op diverse wetenschappelijke onderzoeken de jeugdzorg:

- Kinderen brengen een groot deel van de tijd door in een groep.
- Een open groepsklimaat heeft een positieve invloed op succes.
- Vier punten die van groot belang zijn voor een goed leefklimaat:
 1. De responsiviteit van de leerkracht (groepsleider).
 2. De mate van het gevoel hebben iets te leren.
 3. Structuur.
 4. Onderlinge relatie tussen jongeren.

Jongeren in een negatief groepsklimaat vervelen zich vaak, missen perspectief en voelen zich niet "veilig". Extreem strenge of onduidelijke en onvoorspelbare regels, geen vertrouwen en aandacht krijgen, klachten die niet serieus genomen worden en leraren (groepsleiders) die zich niet aan de regels houden zijn van zeer grote invloed op het leefklimaat.

In de KERN gaat het om 3 pedagogische aspecten:

1. veiligheid en ondersteuning bieden.
2. ruimte scheppen voor leren en ontwikkeling.
3. regels en grenzen stellen.

Hier komt bij dat er aandacht nodig is voor de interacties tussen kinderen.

Samenwerken

Samenwerken vindt plaats tussen alle geledingen. Het samenwerken:

- tussen de kinderen. We stimuleren maatjesleren, werken met allerlei samenwerkingsvormen: coöperatieve werkvormen, tutoeren en duo-leren, zowel in de groep als groeps-overstijgend;
- tussen leraar en leerling;
- tussen de teamleden. We maken gebruik van de expertise van de teamleden en zetten hun talenten gericht in. Vakmanschap wordt herkend en erkend en teamleden worden gestimuleerd hun vakmanschap steeds te verhogen;
- tussen teamleden en ouders. We vragen van ouders onderwijsondersteunend gedrag door het steunen, sturen en stimuleren van hun kinderen. Talenten en vakmanschap van ouders zetten we in voor het verrijken van ons onderwijs. We informeren ouders over de ontwikkeling van hun kinderen. We zijn samen verantwoordelijk voor het leren en ontwikkelen; educatief partnerschap.

De waarden van onze organisatie Schoolbestuur Lauwers en Eems

Goed onderwijs is gebaseerd op gezamenlijk gedragen waarden. Onze kernwaarden zijn passie, verbondenheid, talent, vakmanschap en authenticiteit.

- *Verbondenheid*; alleen in een omgeving waar aandacht is voor elkaar kunnen mensen tot bloei komen. Daarom werken we aan goede onderlinge relaties. Tezamen vormen wij effectieve leer- en leefgemeenschappen.
- *Authenticiteit*; ieder mens is uniek. Ieder kind mag zich ontwikkelen tot wie hij is, tot wat hij in zijn eigen blauwdruk bij de geboorte heeft meegekregen. Het is zelfs je opdracht in deze wereld om te worden wie je bent. Dat betekent dat we het kind moeten helpen zich bewust te worden van zijn talenten en mogelijkheden.
- *Talent*; alles wat wij doen, is gericht op het ontwikkelen van talent van de kinderen. Dat vraagt evenzeer om het ontwikkelen van onze eigen talenten, want dit is een continue zich ontwikkelend proces. Talent groeit en vraagt dus om doorlopende zorg voor ontplooiing
- *Vakmanschap*; onze leerkrachten ontwikkelen hun didactische en pedagogische vaardigheden continu. Zij zijn op de hoogte van de ontwikkelingen en passen zo nodig hun lesgeven hierop aan. Het is de verantwoordelijkheid van de professional om zichzelf te ontwikkelen. Dat behoort tot het natuurlijk handelen.
- *Passie*; om ervoor te zorgen dat onze kernwaarden zichtbaar worden, verwachten we dat alle medewerkers hun werk met passie doen, motiverend zijn voor anderen en dat zij hoge eisen stellen aan hun eigen ontwikkeling en die van collega's.

Beleidsvoornemens 2019-2023¹

We hebben de beleidsvoornemens uitgewerkt in het Schoolplan. In deze notitie benoemen we de onderwerpen. De onderwerpen die specifiek te maken hebben met Sociale Veiligheid, Pedagogisch klimaat, Burgerschap en integratie worden kort toegelicht:

Pedagogisch-didactisch handelen

Pedagogisch handelen stimuleert en geeft gelegenheid voor actieve betrokkenheid van de leerling, stimuleert reflectie door middel van interactieve instructie- en werkvormen, bevordert het toepassen van het geleerde, biedt leerlingen keuzemogelijkheden, stelt zich coachend op en helpt op aanvraag,

leert leerlingen hun leerproces en leerresultaat zelfstandig evalueren, leert leerlingen op doelmatige wijze samenwerken en geeft leerlingen feedback op getoonde zelfstandigheid en kwaliteit samenwerken;

Aanbod

¹ Bron: Schoolplan Brunwerd 2019-2020

Een rijke leeromgeving; een omgeving die uitnodigt tot ontdekken en leren en waar leerlingen zelfstandig aan de slag kunnen. Het is zichtbaar in de klas waar de leerlingen mee bezig zijn en er zijn allerlei hulpmiddelen die de doelen ondersteunen. In de school is een doorgaande lijn zichtbaar en de differentiatie-mogelijkheden. Digitale geletterdheid; in het schooljaar 2019-2020 beginnen we met digitale geletterdheid.

We trachten de leerlingen meer verantwoordelijkheid geven door middel van weektaken, doelen stellen, reflecteren. Dit willen we verder ontwikkelen en zal tot een aangescherpt aanbod moeten leiden en tot meer loslaten van de leerkracht. De scholing kind gesprekken willen we gaan volgen.

Schoolklimaat/ condities:

Wij willen het educatief partnerschap met de ouders verbeteren. De betrokkenheid van ouders is hoog, dit biedt kansen om ook het educatief partnerschap beter vorm te geven.

Wij willen ook de samenwerking met KBS De Schelp, CBS Koning Willem Alexander en KindH (BSO en Gewoon Bijzonder) stapsgewijs realiseren, zowel in het pedagogisch klimaat en de sociale veiligheid, als in een doorgaande lijn peuters-kleuters. We hebben een visiedocument Kindcentrum Uithuizen ontwikkeld.

Actief burgerschapsvorming en sociale integratie

Actief burgerschapsvorming en sociale integratie kunnen worden verdeeld in drie domeinen: democratie, participatie en identiteit²:

- Democratie omvat zowel de grondbeginselen en hoe die in het dagelijkse leven worden toegepast, als de staatsrechtelijke aspecten.
- Participatie is een kenmerk van de democratische grondhouding en betreft het actief deelnemen aan het verbeteren van de omgeving.
- Identiteit gaat over de wisselwerking tussen persoon en omgeving en hoe persoonlijke opvattingen bepalend zijn voor het gericht zijn op de gemeenschap.

De 'vluchtelingenproblematiek' en alle emoties die dit bij de inwoners van Nederland oproept; voor kinderen kan het verwarrend zijn om feiten en emoties te scheiden en hun eigen mening te vormen. Inzetten op informatie verwerven, informatie geven en helpen de vaardigheden te ontwikkelen, kan hierbij helpen.

3. Doelen pedagogisch klimaat en de sociale veiligheid, burgerschap en integratie

Algemene doelen

Hieronder verstaan we de algemene doelen, doelen die gebed zijn in de dagelijkse praktijk van de school en tot uiting komen in gedrag en houding.

- Een schoolklimaat, waarin een ieder zich veilig voelt en aanvaard weet.
- Actief vorm geven aan de kenmerken van openbaar onderwijs: algemene toegankelijkheid, actieve pluriformiteit, non-discriminatie.
- Aansluiten bij individuele ontwikkel- en leerbehoeften.
- Talenten stimuleren.
- Vaardigheden leren om nu en in de toekomst deel te nemen en bij te dragen aan de maatschappij.
- Samenwerken: tussen de kinderen, tussen leraar en leerling, tussen de teamleden, tussen teamleden en ouders.

- Vormgeven van en aan de gezamenlijk gedragen waarden: samen, respect...

Specifieke doelen

Voor onze school hebben we de volgende specifieke doelen bepaald, door teamgesprekken, raadpleging ouders en gesprekken met de medezeggenschapsraad. Tevens zijn de ontwikkelingen op het gebied van het onderwijs en in de maatschappij leidend geweest voor het bepalen van de doelen.

- Het kind en de ontwikkeling van het kind is leidend voor het aangeboden onderwijs. Steeds beter het kind leren kennen is één van onze actiepunten. We beschrijven dat in het onderwijsplannen. We voeren omgekeerde oudergesprekken tijdens de 'we horen bij elkaar weken' en het inventariseren van de leerstijlen en daarmee aanpassen van de aanpak in de klas.
- Educatief partnerschap vormgeven: uitbreiden ' omgekeerd karakter' oudergesprekken, dit wil zeggen: meer wederkerigheid in de gesprekken. Geen éénrichtingsverkeer: de leerkracht vertelt hoe het in de klas gaat, maar een gesprek.
- Eigenaarschap van leerlingen: in de gesprekkencyclus de rol van het kind bespreken en vormgeven. Wie neemt deel aan in welk gesprek, neemt het kind deel, hoe neemt het kind deel, enz.
- Eigenaarschap van leerlingen: ieder kind heeft een eigen portfolio. Dit portfolio groeit mee met de ontwikkelingen op school.
- Door gebruik te maken van de omgeving verrijken we ons onderwijs. Dit kan zijn door gastlessen van ouders, grootouders of andere inwoners, kunstenaars, ondernemers, maar ook door bezoeken aan instellingen, voorstellingen, lessen buiten de school.
- Specifieke aandacht voor de vaardigheden samenwerking, communicatie, ICT-geletterdheid, sociale en culturele vaardigheden, creativiteit, probleemoplossend vermogen en kritisch denken (21st century skills).
- Specifieke aandacht voor mediawijsheid, dit noemen we apart gezien de snelle ontwikkelingen op dit gebied. Denk daarbij aan inzetten op informatie verwerven, feiten en emoties scheiden, een eigen mening vormen, de gevolgen van bepaalde acties op social media doorzien.

Vorm geven aan maatschappelijke redzaamheid en burgerparticipatie. De maatschappij verandert van een verzorgingsmaatschappij naar een participatiemaatschappij.

4. De huidige situatie

4.1 Inzicht in de huidige situatie

Om een goed en verantwoord beleid te voeren is het noodzakelijk ook een goed inzicht te hebben in de huidige situatie; zowel op leerling-, groeps-, schoolniveau en in de beleving van leerlingen, leerkrachten en ouders. In willekeurige volgorde geven we hier onder aan hoe wij inzicht in de huidige situatie verwerven.

ZIEN!

ZIEN! Is een expertsysteem dat de leerkracht helpt bij het bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. In het schooljaar 2013 – 2014 werd het gedragsleerlingvolg- en hulpsysteem, ZIEN!, ingevoerd. Er wordt gebruik gemaakt van zeven dimensies die informatie geven over de ondersteuningsbehoeften van de groep en/of individuele leerlingen.

ZIEN! bevat handige functionaliteiten; het is een webbased systeem, heeft een goede inhoudelijke helpdesk en betreft de ouders in het proces. Aan de hand van observaties vullen de leerkrachten het registratiesysteem in en kunnen ze bepalen of er specifieke acties op leerling- en/ of groepsniveau nodig zijn. De bevindingen worden tijdens de leerlingbespreking en de rapportgesprekken besproken; met name het welbevinden en de betrokkenheid. Indien nodig, worden de andere dimensies ook besproken

De Vreedzame school

Het programma van de Vreedzame School streeft ernaar leerkrachten en scholen te stimuleren om leerlingen te binden aan de klas, aan de school, aan elkaar, door ze een stem te geven, ervoor te zorgen dat iedereen zich gehoord en gezien voelt en leerlingen daadwerkelijk (mede) verantwoordelijkheid te laten dragen. De school wordt gezien als een oefenplaats voor sociale competenties, waardoor leerlingen ervaringen op kunnen doen door aan concreet maatschappelijke taken deel te nemen en op die manier kennis, vaardigheden en houdingen te verwerven die passen bij een actief en betrokken democratisch burgerschap. De Vreedzame School is een compleet en integraal programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap in het basisonderwijs. Door de invoering van het programma kunnen de scholen vormgeven aan een goed pedagogisch klimaat en voldoen ze aan de verplichting om een bijdrage te leveren aan actief burgerschap en sociale integratie. Kerndoel is dat we kinderen van jongs af aan een stem willen geven, en hen actief aan willen spreken op hun verantwoordelijkheid voor de omgeving.

De Vreedzame School streeft ernaar om op leerling niveau kinderen te leren:

1. Op een democratische manier met elkaar beslissingen te nemen
2. Constructief conflicten op te lossen
3. Verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap
4. Een open houding aan te nemen tegenover verschillen tussen mensen
5. Volgens welke principes onze democratische samenleving is ingericht.

Doelen van De Vreedzame School

'De Vreedzame School is een compleet programma voor basisscholen voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen'.

Op schoolniveau streeft het programma naar een positief sociaal en moreel klimaat, waarin: leerkrachten prettig werken, handelingsverlegenheid bij leerkrachten voorkomen wordt, kinderen zich veilig voelen, kinderen zich gehoord en gezien voelen, iedereen bereid is zich te verplaatsen in de ander, iedereen op een positieve manier met elkaar omgaat, de eigen kracht van kinderen benut wordt.

Uit het overzicht blijkt wel dat als in de Vreedzame School gesproken wordt over 'democratisch burgerschap' het niet zozeer gaat om het naleven van de wetten of het gaan stemmen als er verkiezingen zijn. Het gaat vooral over de wijze waarop wij met elkaar omgaan:

- Houden we rekening met elkaar in plaats van alleen met onszelf?
- Hoe zorgen we voor een goed evenwicht tussen individuele vrijheid enerzijds en verantwoordelijkheid en sociale betrokkenheid anderzijds?

- Hoe gaan we om met verschil van mening?
- Hoe komen we tot een gezamenlijk besluit?
- Hoe lossen we conflicten op?
- Voelen we ons verantwoordelijk voor de gemeenschap?
- In hoeverre zijn we bereid om ons in te leven in elkaar, in de cultuur of de levensstijl van anderen?
- Hoe gaan we om met situaties waarin sprake is van onrechtvaardigheid?

- Stellen we ons actief op als andere kinderen gepest worden?

Onderdelen van de Vreedzame school

De Vreedzame school bestaat uit een aantal onderdelen. De basis is een programma voor sociale competenties: het basiscurriculum. Het basisaanbod bestaat uit 6 thema's:

1. *We horen bij elkaar – groepsvorming en een positief sociaal klimaat*
2. *We lossen ruzies zelf op- conflicthantering*
3. *We hebben oor voor elkaar- communicatie*
4. *We hebben hart voor elkaar- gevoelens*
5. *We dragen allemaal een steentje bij- verantwoordelijkheid*
6. *We zijn allemaal anders – diversiteit*

Per thema zijn er verschillende activiteiten. De activiteiten kunnen geïntegreerd worden in de dagelijkse praktijk. Voor ieder groep is er een map met een programma.

Hoe de school denkt over het pedagogisch klimaat is dus overal in school terug te zien. Dat kan zijn in de indeling van de klas, het meubilair, de inrichting van het schoolplein; maar ook hoe de leerkracht met de leerling omgaat en hoe de leerkracht met ouders omgaat. Het pedagogisch klimaat is ook terug te zien in de gedragsregels die op school gelden.

Kinderen hebben grote behoefte aan betrokkenheid, ondersteuning, veiligheid en acceptatie; niet alleen door de leerkracht, maar ook door ouders en door elkaar.

Dit programma past heel goed in de visie van Brunwerd. Wij willen graag dat kinderen zich verantwoordelijk voelen voor de omgeving waarin ze opgroeien en ook voor elkaar. In dit programma leren kinderen om rekening te houden met elkaar, om conflicten op te lossen, om samen beslissingen te nemen. Zij leren wat 'goed burgerschap' is en hoe dat ingevuld kan worden.

De Vreedzame school is ingevoerd in alle groepen. De leerkrachten hebben de teamscholing 2015-2016/2016-2017 van een tweejarig traject afgerond. Nu is het belangrijk dat we het programma van de Vreedzame School gaan borgen in en om school voor de komende jaren. Met ingang van 2019 is OBS Brunwerd een gecertificeerde Vreedzame School.

Meer informatie over De Vreedzame School kunt u vinden op de website www.devreedzameschool.nl Ook in onze nieuwsbrief besteden we regelmatig aandacht aan De Vreedzame School.

Pedagogische visie

De Vreedzame School wil kinderen opvoeden tot verantwoordelijke en actieve leden van de gemeenschap. Daartoe beschouwen we de klas en de school als oefenplaats. Kinderen leren dat zij deel uitmaken van de gemeenschap die de klas en school vormt en leren daar een bijdrage aan te leveren. Ze leren oog en oor te hebben voor anderen, zich verantwoordelijk te voelen voor het algemeen belang: initiatiefrijk, zorgzaam en betrokken.

Uitgangspunten

In de pedagogische visie van De Vreedzame School staat een aantal uitgangspunten centraal:

- het constructief oplossen van conflicten met behulp van mediatie
- het creëren van een positieve sociale en morele norm
- het bevorderen van sociale verbondenheid en gemeenschapszin

centraal thema: conflictoplossing

In een situatie waar mensen of kinderen bij elkaar zijn, zullen er altijd conflicten (belangentegenstellingen of meningsverschillen) zijn. Het is zinvol om te leren hoe je kunt voorkomen dat er conflicten ontstaan en dat conflicten ontaarden in ruzie. En hoe je, als een conflict toch in ruzie is ontstaan, kan werken aan een constructieve oplossing. Daarbij is de rol van de leerlingen cruciaal. Zij leren, naast de vaardigheden om conflicten constructief op te lossen, ook de verantwoordelijkheid te dragen om dat zelfstandig, zonder hulp van

volwassenen, te doen. Voor hun eigen conflicten, maar ook voor conflicten van anderen. Alle leerlingen leren te bemiddelen bij de conflicten van klasgenoten (zie ook [Leerlingmediatie](#)).

Sociale verbondenheid en gemeenschapszin

Uit onderzoek blijkt dat problemen bij jongeren veel minder voorkomen wanneer ze opgroeien in een omgeving met sociale verbondenheid: een omgeving waarin zij zich welkom, gerespecteerd en niet gediscrimineerd voelen, waarin ze merken dat er positieve verwachtingen over hen bestaan en waarin ze ondervinden dat ze 'ertoe doen'. Kinderen hebben het nodig om nodig te zijn.

Natuurlijk zijn er in een omgeving waar kinderen in verkeren regels nodig, maar de sleutel voor een positief klimaat ligt meer in het samen creëren van een cultuur, dan in het bedenken van allerlei regels en codes waar kinderen zich aan dienen te houden. Kinderen moeten het gevoel hebben verantwoordelijk te zijn voor die cultuur, moeten de boodschap krijgen dat ze erbij horen, en dat ze nodig zijn.

Om zo'n verbindende omgeving te bewerkstelligen probeert De Vreedzame School de cultuur van de omgeving waar het kind in verkeert (klas, school) te beïnvloeden. We willen dat die omgeving als een leefgemeenschap wordt gezien, als een oefenplaats voor sociale competentie en actief burgerschap.

Klassenbezoeken

Jaarlijks worden klassenbezoeken afgelegd door de directeur, de intern begeleider en/of onderling. Deze bezoeken leveren veel gegevens op. Voor deze bezoeken heeft L&E (o.a.) een kijkwijzer pedagogisch handelen³ ontwikkeld.

Samenvatting februari 2019: de leerkrachten benaderen de kinderen vriendelijk en positief. Ze helpen, bemoedigen en stimuleren. De leerkrachten zijn respectvol. Ze maken grapjes en laten blijken dat ze lesgeven fijn vinden. Er is een fijne sfeer in de groepen.

Inspectie

Tijdens het inspectiebezoek wordt ook gekeken naar het schoolklimaat en de bevordering van de burgerschap en de sociale integratie.

Bevindingen oktober 2015:

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat	Onvoldoende	Voldoende	Goed
SK1 Veiligheid		•	
Kwaliteitsgebied Schoolklimaat	Kan beter	Voldoende	Goed
SK2 Pedagogisch klimaat		•	

Schoolklimaat

De school heeft een veiligheidsbeleid voor het voorkomen en afhandelen van incidenten. Ze gebruikt een antipestmethode en neemt regelmatig enquêtes af om de veiligheidsbeleving van leerlingen te monitoren. Uit deze enquêtes en uit het gesprek van de inspectie met leerlingen en ouders blijkt dat de leerlingen zich veilig voelen en dat de ouders tevreden zijn over de verbeteringen die de school op dit gebied laat zien. Leraren laten voorbeeldgedrag

³ Bijlage 2 Kijkwijzer pedagogisch handelen.

zien voor het realiseren van een positief schoolklimaat. In de groepen heerst een ontspannen sfeer.

Een volgende stap in de ontwikkeling van een uitdagend positief klimaat is het actiever betrekken van de leerlingen bij de schoolontwikkeling. De huidige kinderraad is van mening dat ze zelf te weinig inbreng heeft. Dat sluit aan op de situatie in de groepen waar leerlingen nog maar weinig eigenaar zijn van hun eigen leerproces.

Audit

Schoolbestuur Lauwers en Eems neemt deel aan het provinciale auditteam. Scholen kunnen een audit aanvragen bij dit team en/ of door directie worden aangemeld. Onderzocht wordt: het pedagogisch klimaat, de kwaliteitszorg, de opbrengsten, de zorg en begeleiding, de leerkrachtvaardigheden. Brunwerd heeft een audit van het provinciaal auditteam op 30 maart 2020.

Zelfevaluatie

In januari 2017 hebben alle scholen een zelfevaluatie uitgevoerd. Een zelfevaluatie als vliegwiel van de kwaliteitsontwikkeling en als middel tot reflectie.

Zelfevaluatie is een proces waarin de school systematisch informatie verzamelt om het eigen functioneren te kunnen beoordelen. Op basis hiervan kan de school onderbouwde beslissingen nemen voor verbeteringen. Een school die een goede zelfevaluatie kan uitvoeren, heeft een krachtig instrument in handen waarmee zij kan werken aan duurzame ontwikkeling van haar onderwijskwaliteit. Hoe sterker een school is in het evalueren van haar onderwijs, hoe groter de kans dat scholen uit leerlingen halen wat erin zit.

Als middel voor ontwikkeling

Zelfevaluatie draagt ook bij tot de verankering van verbeteringen. Zelfevaluatie markeert een moment van onderzoek en reflectie. Doen we de dingen zoals we die hebben afgesproken? Wat gaat goed, wat kan beter? Zelfevaluatie geeft inzicht in de sterke punten en de ontwikkelmogelijkheden van de school en heeft een positieve invloed op de professionele cultuur. Om van de zelfevaluatie een gezamenlijke verantwoordelijkheid te maken kan de school er voor kiezen teamleden eigenaar te maken van een bepaald onderwerp dat wordt onderzocht.

Tevredenheidsonderzoek

Eén keer per twee⁴ jaar wordt op alle scholen van L&E een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder leerlingen, leerkrachten en ouders. Het instrument bestaat uit vier vragenlijsten (één voor leerlingen, één voor ouders, één voor medewerkers en één voor het management). Met behulp van de vragenlijsten kan de kwaliteitsperceptie van de ouders, leerlingen en medewerkers in kaart worden gebracht. De resultaten van de vragenlijsten dienen als basis om de dialoog aan te gaan, zowel intern als extern. Intern dienen de resultaten als input voor een gesprek over de ambities van de school en/of het schoolbestuur en in hoeverre erin geslaagd wordt om deze ambities te realiseren, met andere woorden: welke aantoonbare resultaten en opbrengsten tot stand worden gebracht. Extern kunnen de resultaten worden gebruikt om de dialoog aan te gaan met de belanghebbenden (stakeholders) over de ambities, de maatschappelijke opdracht, de rol van de school in de omgeving en het afleggen van (horizontale) verantwoording.

De dialoog gaat dus over de dingen die de school zèlf van belang vindt alsmede de dingen die voor anderen van belang zijn. De domeinen zijn: onderwijs en leren, cultuur (pedagogisch klimaat; sfeer, sociale veiligheid en omgang, teamklimaat (arbeidstevredenheid, samenwerking, normen en waarden, deskundigheid, ouderbetrokkenheid), leiderschap en management, werkwijze onderwijsteams, bedrijfsvoering en personeel. De eerste set vragen zijn de vragen van het Schoolvenster, daarmee is een landelijke benchmark mogelijk.

We hebben in het team en de mr het tevredenheidsonderzoek nader besproken en geanalyseerd. De ouders hebben de uitkomsten ontvangen. De grote lijn tevredenheid overheerst. Grote pluspunten (in willekeurige volgorde): het klimaat op school, de ouderbetrokkenheid, interactie leerling-leerkracht, de communicatie, het onderwijs, de leerlingen vinden het leuk op school, de leerlingen waarderen het zelfstandig werken, B-FIT, de schoolleiding, de loopbaanmogelijkheden voor medewerkers.

Functioneringsgesprekken

Tijdens het jaarlijkse functioneringsgesprek⁵ tussen leerkracht en de directeur is welzijn en welbevinden een vast item.

RIE-analyse

Voor het uitvoeren van een Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) maakt onze organisatie gebruik van de Arbomeester. Het doel van een RI&E is het verkrijgen van algemeen inzicht in veiligheids- en gezondheidsrisico's binnen het bedrijf of organisatie. De RI&E is de basis van het Arbo-beleid, met als doel:

het verkrijgen van inzicht in de gevaren en de hieraan verbonden risico's op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn, waaraan de medewerkers worden blootgesteld; het op grond van de verkregen inzichten kunnen formuleren van maatregelen om risico's te elimineren of te beperken en beheersbaar te maken; het kunnen formuleren van criteria voor de inhoud en opzet van arbo- en verzuimbeleid en het wettelijke verplichte periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO). De rapportage geeft een helder beeld van het huidige Arbo-beleid en de risico's, tekortkomingen en bedreigingen die op het niveau van functie en werkplek zijn geconstateerd ten aanzien van veiligheid, gezondheid en welzijn.

Uitkomsten mei 2017; in goed overleg met het stafbureau hebben we besloten de RIE analyse niet meer uit te voeren op de oude locatie aan de Bultenastraat. In oktober 2017 werd de nieuwe school Uithuizen opgeleverd. Vanwege problemen met de verdiepingsvloer heeft, na onderzoek en versterking van het gebouw, de definitieve oplevering en in gebruik name van de Nieuwe School plaatsgevonden in oktober 2019. Op dit moment brengt het nieuwe gebouw enkele ongemakken op het gebied van klimaat, alarm en fysieke werkomstandigheden met zich mee. Dit is een proces dat lopend is. Het onderwerp 'samenwerking in de school/met de teams' dient regelmatig besproken worden; het gaat niet vanzelf.

Collegiale ondersteuning

Collegiale ondersteuning en ondersteuning van de leiding is belangrijk is, ook elkaar informeren en op de hoogte houden van gebeurtenissen op school en in het leven van een kind.

⁵ Bijlage 3 formulier functioneringsgesprekken L&E

Samenwerking

Ouders en leerkrachten werken samen ten behoeve van de ontwikkeling van het kind. Ieder vanuit de eigen expertise en rol. Naast de informele gesprekken is er jaarlijks één informatieavond en twee oudergesprekken over de ontwikkeling en de vorderingen van het kind. Indien gewenst kunnen ouders altijd een afspraak maken voor een gesprek. Deze gesprekken leveren veel inzicht in de situatie en ontwikkeling van onze leerlingen op.

Observaties, gesprekken

Dagelijkse observaties en gesprekken zijn ook een belangrijk instrument om inzicht te krijgen in de gevoelens en de beleving van de kinderen, de leerkrachten en de ouders.

4.2 Wat doen we op school

Waarden

Goed onderwijs is gebaseerd op gezamenlijk gedragen waarden. Onze kernwaarden zijn in ontwikkeling, maar we hebben samen, respect en veiligheid..... inmiddels omschreven. Wij trachten deze waarden in ons dagelijks handelen vorm te geven en elkaar hierop te bevragen feedback te geven.

Voorbeeldfunctie

Wij zijn ons bewust van onze voorbeeldfunctie. Ons gedrag op het plein, in de school, tijdens uitstapjes e.d. wordt (ongemerkt) geregistreerd door de kinderen. Ook ons gedrag onderling wordt opgemerkt. Een visie op sociale veiligheid en welzijn, die gedragen wordt door alle teamleden, wordt uitgestraald in woord en gebaar. De toon van de leerkracht is belangrijk, evenals de woordkeus.

Verantwoordelijkheid

Ieder teamlid voelt zich verantwoordelijk voor de sfeer op school. Dus zijn we er om toezicht te houden, tonen we belangstelling en maken we samen plezier. We accepteren en waarderen het unieke van ieder mens en stimuleren de kinderen tot een dergelijke houding.

Aandacht

Door de kinderen positieve aandacht te schenken, zal het minder de behoefte hebben om op een negatieve wijze de aandacht te vragen. Eén van onze afspraken is dat we voor schooltijd actief aanwezig zijn in de klas en op het plein, even een praatje maken, een compliment, enz. Bij binnenkomst begroeten we ieder kind.

Schoolregels

In de school zijn regels en afspraken. Deze zijn nodig om alles goed te laten verlopen en om kinderen structuur en helderheid te bieden. Deze regels zijn geen strak keurslijf. De kinderen moeten binnen deze regels op eigen wijze (leren) werken en functioneren. Als kinderen zich niet aan bekende afspraken houden worden ze daar op aan gesproken. Naast schoolregels (de zogenaamde kapstokregels) worden er per groep afspraken gemaakt samen met de kinderen. Dit zijn afspraken over hoe je met elkaar omgaat. Ze zijn bedoeld om een klimaat van veiligheid te scheppen en om pestgedrag te voorkomen of vroegtijdig aan te pakken. Bij de kapstokregel staan 3 regels centraal die alles omvatten:

1. We zijn aardig en fatsoenlijk in de omgang met elkaar
2. We gaan zorgvuldig met onze spullen om
3. We lopen in de school en in de klas

Door zorgvuldig met de regels om te gaan willen we de leerlingen bewust maken van hun houding ten aanzien van de materialen en de anderen om zich heen.

“ik zorg goed voor mezelf, voor de ander en de wereld om me heen.”

Naast de kapstokregels hanteren we in alle groepen met de Vreedzame School, waarin sociale vaardigheden en omgangsvormen centraal staan. Wij vinden het zeer wenselijk om hieraan structureel aandacht te geven. Ook de ouders worden hierbij betrokken. Het is belangrijk de ouders te informeren waarmee de school bezig is en hoe in de thuissituatie aangesloten kan worden en andersom. Hier moet sprake zijn van een wisselwerking, ouders en school zijn samen bezig met het welbevinden van de kinderen. Het is de bedoeling dat we ouders/verzorgers via de nieuwsbrief (Brunwerd Bulletin) iets over de Vreedzame School vertellen.

Aan het begin van het schooljaar worden de regels opnieuw besproken met de kinderen tijdens de 'we horen bij elkaar weken'.

De we horen bij elkaar weken'

De eerste weken na de zomervakantie worden ook wel 'de gouden weken' genoemd. In deze weken wordt de groep gevormd en worden de normen bepaald. Na de Kerstvakantie willen we de zgn. Zilveren Weken organiseren; weken met hetzelfde doel- even weer aandacht aan besteden aan de groepsvorming, het samenwerken en het welzijn van alle leerlingen.

Na de zomervakantie heeft de groep de eerste weken de tijd nodig zich te vormen. De hiërarchische structuur verschuift wat. Bepaalde kinderen blijken iets dominanter, een enkel kind heeft de groep verlaten of is er aan toegevoegd. Juist deze gevoelige periode is bij uitstek geschikt om in te zetten op een juiste groepsvorming.

Daarnaast is er nog een reden om aan het begin van het schooljaar in te zetten op de groepsvorming. Je kunt de volgorde van de fases van groepsvorming beïnvloeden, zodat de normen niet door de groepsleiders worden bepaald, maar door de klas en leerkracht samen.

Actief Burgerschap

Om actief burgerschap te bereiken moeten kinderen leren verantwoordelijkheid te dragen voor zichzelf en elkaar, tolerantie voor anderen en respect voor andere meningen op te brengen en principes zoals rechtvaardigheid te hanteren. Daarom is het belangrijk 'sociale competenties' op school structureel in het onderwijsprogramma in te bouwen. Hiervoor gebruiken we het programma De Vreedzame School. De methode gaat uit van het werken in thema's. Alle leerlingen werken gelijk aan hetzelfde onderwerp. De ouders worden geïnformeerd over de gegeven lessen. Ook tijdens de reguliere lessen wordt aandacht gegeven aan Burgerschap. Tijdens de kringgesprekken worden situaties rond school besproken en verhelderd. Het is goed dat kinderen hun eigen grenzen leren kennen en verleggen, steeds rekening houdend met de ander. De zaakvakken dragen hieraan ook bij.

Regelmatig kijken groep 5 t/m 8 het korte Jeugdjournaal (5 minuten). Actuele onderwerpen die zo nodig en/ of indien gewenst verder worden toegelicht door de leerkracht en besproken met de kinderen.

De teksten van onze methode begrijpend lezen, Nieuwsbegrip, gaan ook over onderwerpen uit de actualiteit.

Kinderraad

Onze school heeft een kinderraad. Deze wordt samengesteld uit leerlingen van groep 5, 6, 7 en 8 en ieder jaar gekozen door leerlingen uit groep 3 t/m 8. Het doel van de kinderraad is met name bewustwording van democratische zingeving en oefening in burgerparticipatie bij de leerlingen; kinderen mogen meedenken en meepraten over het welzijn op school en zo allerhande initiatieven ontwikkelen. De raad mag gevraagd en ongevraagd advies geven aan de schoolleiding. De kinderraad wordt begeleid door een leerkracht van de bovenbouw.

Schooltaken voor kinderen

In het kader van samen verantwoordelijk zijn, nemen ook de leerlingen taken op zich. In alle klassen hangt een 'takenwiel', daarop staan de taken vermeld en welke leerlingen die uitvoeren. Daarnaast zijn er nog klasoverstijgende taken die door de leerlingen worden uitgevoerd.

Maatschappelijke betrokkenheid

Wij vinden dat we de leerlingen ook moeten meegeven dat het goed is om iets voor anderen te betekenen en ze bewust te maken dat er mensen in onze maatschappij zijn die wellicht hulp nodig hebben. Daarom doen we mee aan de actie Kinderpostzegels en ook aan andere acties. In de hal staat een bak, waarin lege batterijen verzameld kunnen worden; met de opbrengst kunnen we spullen aanschaffen. Incidenteel doen we aan andere acties mee. Onze betrokkenheid en verbinding met de maatschappij geven we eveneens vorm in de samenwerking met Cosis.

Cosis biedt ondersteuning, begeleiding en zorg aan mensen met een verstandelijke beperking. Op Brunwerd werken we al een aantal jaren samen met cliënten van Cosis (voorheen NOVO). Zij ondersteunen met name de leerkrachten in de onderbouw bij de vele activiteiten die plaats vinden bij de jongste leerlingen van onze school. We zijn trots op deze samenwerking en willen die graag voortzetten.

Het afgelopen voorjaar werd bekend, dat de gebouwen voor dagbesteding aan de industrieweg ophouden te bestaan. Het nieuwe beleid is erop gericht om de cliënten zo veel mogelijk te laten participeren op de professionele werkvloer.

Dat is voor OBS Brunwerd aanleiding geweest om aan te geven de samenwerking te willen uitbreiden. Met ingang van het nieuwe schooljaar hebben we als school extra ondersteuning van enkele nieuwe cliënten (voor ons zijn zij medewerkers!). Aanvankelijk werkten zij met ons samen op de dinsdag en de vrijdag, dat goed uitpakte vanwege de vele inpak- en schoonmaakwerkzaamheden vanwege de verhuizing.

Inmiddels werken vier medewerkers van Cosis gedurende de hele schoolweek bij ons op school. Dat doen zij onder professionele begeleiding.

Het gaat aanvankelijk om een pilot, die we na regelmatige evaluatie hopen om te kunnen zetten in een vaste samenwerking. Deze samenwerking willen we dan doorzetten in de Nieuwe School Uithuizen.

Verantwoordelijkheid van leerlingen

Verantwoordelijkheid dragen voor jezelf, de ander, de maatschappij... dit is een doorgaand proces waarin de leerlingen zich moeten ontwikkelen. Eén van de 'middelen' die we daarbij inzetten is het deelnemen aan ouder-leerkrachtgesprekken. In de groepen 3 t/m 5 is dat aan het omgekeerd oudergesprek aan het begin van het schooljaar, in groep 6,7 en 8 nemen de leerlingen deel aan de drie portfolio-gesprekken van het schooljaar. In dat gesprek reflecteren ze op het door hen zelf gestelde leerdoel. De leerlingen van groep 8 nemen uiteraard deel aan het gesprek over de keuze voor het voortgezet onderwijs.

Wereldoriëntatie

In de groep 3-8 werken we met Naud, Meander en Brandaan. Deze methodes zijn enigszins verouderd, maar we kunnen er nog goed mee werken. Dit leerplan biedt onderwijs in thema's aan waarbij alle kerndoelen in een samenhangend geheel behandeld worden die vallen onder Oriëntatie op Jezelf en de wereld, alsmede de 50 vensters uit de Canon van de Nederlandse geschiedenis, wereldburgerschap en burgerschapsvorming. Leerkrachten geven geen aparte vakken aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, maatschappijleer, techniek, natuur- en scheikunde, verzorging, filosofie en levensbeschouwing meer, maar bieden dit als geheel aan met één centrale les per week. Op deze manier zullen kinderen verbanden zien tussen alles wat aangeboden wordt. Daarbij gebruiken we alle zintuigen met realistisch materiaal. Omdat het thema van zoveel kanten wordt bekeken, kan ieder kind vanuit zijn eigen interesse, talent en niveau aanhaken en zo doet ieder kind mee waardoor ook binnen de klas verbondenheid ontstaat.

Ieder schooljaar hebben we schoolbreed een gezamenlijk project tijdens de kinderboekenweek. Gedurende twee weken besteden we dan naast de basisvaardigheden veel aandacht aan een onderwerp, het geheel wordt afgesloten met een tentoonstelling en/of voorstelling.

Cultuuronderwijs

Cultuur is niet alleen iets wat bestaat en waar je beschouwend mee bezig kunt zijn. Cultuur is iets wat je kunt maken en waar je een bijdrage aan kunt leveren! Deze gedachte vinden we in brede zin erg belangrijk voor de school, zeker als we het zien in een sociaal-emotionele context. We vinden het belangrijk dat kinderen creatief zijn en blijven in hun denken en handelen. Wij verstaan onder cultuureducatie erfgoed, Media en kunst. In ons cultuurplan, dat moet worden bijgesteld, worden de visie, de doelen en de activiteiten beschreven.

Expressie

De expressie activiteiten bestaat o.a. uit taalexpressie, bijvoorbeeld het schrijven van een opstel en poëzie, maar ook spel en drama. Je leren uiten is, naast het beheersen van de basisvaardigheden, erg belangrijk. Wanneer aan een optreden in het openbaar, spreken in

een grotere groep is één van de vele doelstellingen die wij spelenderwijs willen realiseren door o.a. spreekbeurten, boekbesprekingen etc. De leerlingen van de onderbouw nemen Flip de Beer mee naar huis en vertellen in de kring hun belevenissen. Vanaf groep 4 starten we met het houden van boekbesprekingen. De spreekbeurten en boekbesprekingen vormen een rode draad door de school.

Tekenen en handvaardigheid komen in ruime mate zo veel mogelijk geïntegreerd aan bod, waarbij diverse onderwerpen en suggesties worden gebruikt. Allerlei technieken en materialen komen aan de orde. Bij creatieve uitingen van de leerlingen is niet alleen het eindproduct, maar ook het proces belangrijk.

Rond de feestdagen worden er diverse creatieve activiteiten georganiseerd. De school werkt met verschillende bronnen voor deze lessen, maar gebruikt ook ideeën van internet.

Brunwerd heeft een activiteitenraad waarin ouders zitten die het leuk vinden om activiteiten te organiseren en/of om mee te helpen bij deze activiteiten. Zonder deze activiteitenraad kunnen wij niet meer! De activiteitenraad bestaat maximaal uit negen ouders/verzorgers. De activiteitenraad zorgt voor de organisatie, realisatie en bekostiging van feesten en activiteiten zoals sinterklaas, Sint-Maarten, kerstviering, Pasen, laatste schooldag, enz.

Muziekvereniging Opwaarts organiseert twee a driejaarlijks in samenwerking met Muziekschool Hunsingo een muziekproject, waarbij in carrouselvorm kinderen kennismaken met verschillende muziekinstrumenten in de bovenbouw. In de onder- en middenbouw verzorgt een vakleerkracht muziek tweewekelijks de muzieklessen. Daarnaast voeren de leerlingen van groep 8 een eindmusical op of maken ze een film.

Pestprotocol

Op Brunwerd vinden wij het belangrijk dat kinderen leren:

'Samen spelen, samen delen, samenleven en samen werken = samen leren'

Daarnaast hanteren wij een pestprotocol. Helaas komt pesten nog heel veel voor, óók bij ons op school. In het protocol staat beschreven hoe we op Brunwerd proberen om pesten te voorkomen; hoe we omgaan met pesten wanneer dit toch voorkomt en hoe welke begeleiding wij geven aan het gepeste kind, de pester en de groep hieromheen.

Op Brunwerd willen we graag dat de kinderen zich veilig voelen, want dit is een voorwaarde om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Doordat wij regels en afspraken zichtbaar maken, kunnen wij kinderen ook aan deze regels herinneren. Ook kunnen kinderen elkaar aan deze regels herinneren.

In de bijlage zijn enkele regels en afspraken uit het pestprotocol te lezen. Het gehele pestprotocol is op school aanwezig en daar ook in te zien.

Vertrouwenspersoon

Onze school heeft een vertrouwenspersoon. Leerlingen, leerkrachten en ouders kunnen bij deze persoon terecht met vragen, klachten etc.; dit staat beschreven in de schoolgids. De vertrouwenspersoon op school is Eddy Lukje.

Incidenten

Ondanks alle preventieve maatregelen kan een incident toch voorkomen. Dan wordt de incidentenregistratie in Parnassys gebruikt om de incidenten op het gebied van pesten, geweld, vernieling, seksuele intimidatie en discriminatie te registreren. De intern begeleider is verantwoordelijk voor de incidentenregistratie. Incidenten, die geregistreerd worden zijn bijvoorbeeld: weglopen van school onder schooltijd, pesten, lichamelijk geweld, verbaal geweld, vernieling, seksuele intimidatie, enz.

Indien een leerling vaak (meerdere keren per dag) ongewenst gedrag vertoont, dan worden de ouders op de hoogte gesteld en wordt getracht om tot een gezamenlijke aanpak (hulpplan) te komen. Eventueel wordt, indien de ouders dit goedkeuren, door de school of door de ouders, deskundige hulp ingeroepen. We werken dan volgens ons protocol verbaal en fysiek geweld, zie de bijlage.

Mocht ondanks een gerichte aanpak het gedrag zodanig zijn (en blijven) dat het schadelijk voor het kind zelf is en voor de andere kinderen, dan kan verwijzing naar een andere school aan de orde zijn.

De IB-er en directeur zijn bezig met de ontwikkeling van een nieuwe gedragsnotitie.

Schorsen en verwijderen

Gelukkig komt deze maatregel binnen L&E zelden voor. Toch kan de schoolleiding in het uiterste geval een leerling een time out (tijdelijk de toegang tot school ontzeggen) geven of voor verwijdering (definitief de toegang ontzeggen) voordragen aan de directeur-bestuurder primair onderwijs.

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht. Er worden drie vormen van maatregelen genomen:

- Time-out
- Schorsing
- Verwijdering

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.

Iedere professional die werkt met kinderen of volwassenen moet van het ministerie van VWS werken met de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Het is een stappenplan dat gevolgd moet worden als er vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld zijn.

1. Stap 1: in kaart brengen van signalen.
2. Stap 2: collegiale consultatie en zo nodig (anoniem) raadplegen van Veilig Thuis
3. Stap 3: gesprek met de ouder(s), verzorgers, kind
4. Stap 4: wegen ; 5 vragen (vermoeden) geweld of kindermishandeling.
5. Stap 5: beslissen: I. melden bij Veilig Thuis en II. én hulpverleners?

Beslissing I: Melden bij Veilig Thuis.

Beslissing II: Is hulpverlening (ook) mogelijk?

Zie voor de volledige tekst bijlage 1.

Zie voor de volledige tekst bijlage 7.

Aandachtsfunctionaris Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Binnen L&E is een medewerker belast met de taak van aandachtsfunctionaris meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (kortweg: aandachtsfunctionaris). Dit is de centrale persoon binnen L&E PO die anderen in de organisatie met raad en daad terzijde kan staan bij en over een (eventuele) melding. Bij evaluaties van de meldcode zal de aandachtsfunctionaris gevraagd worden naar de ervaringen in de betreffende periode. De verantwoordelijkheid voor het juist handelen naar de geest en letter van de Meldcode berust bij de directeur van de school. Bij een melding wordt zowel de eerst leidinggevende als ook de directeur-bestuurder op de hoogte gebracht

Klachtenregeling bestuur

In iedere organisatie kan het voorkomen dat er, ondanks voorzorgsmaatregelen, klachten zijn. Daarom heeft ons schoolbestuur een klachtenregeling. Ons schoolbestuur is aangesloten bij een landelijke klachtencommissie. De klachtenregeling staat beschreven in de schoolgids.

Klachtenregeling school

In iedere organisatie kan het voorkomen dat er klachten zijn. Het kan hier gaan over een variëteit aan klachten; over het onderwijs dat gegeven wordt, over een leerkracht, over de school als geheel, maar ook over ongewenste seksuele intimidatie, discriminatie, e.d..

Bij klachten is de eigen leerkracht van uw kind(eren) en/ of de directeur het eerste aanspreekpunt. Wendt u zich met klachten het eerst tot hem of haar. Is de klacht niet naar tevredenheid opgelost, dan kunt u gaan praten met de vertrouwenspersoon; bij ons op school is dat Eddy Lukje. Deze zal dan met u de klacht bespreken en behandelen. In uitzonderlijke gevallen kan ook de sectordirectie en/of het bestuur worden ingeschakeld. Wij gaan er vanuit, dat op deze manier veruit de meeste klachten op een juiste wijze kunnen worden afgehandeld.

Mocht het zo zijn dat de klacht naar uw mening niet naar tevredenheid is afgehandeld of dat de klacht, gelet op de aard daarvan bijvoorbeeld bij ongewenste seksuele intimiteiten (1), niet binnen de organisatie kan worden opgelost, kunt u zich wenden tot de klachtencommissie van ons bestuur.

De directeur is aangewezen als contactpersoon met als taak u door te verwijzen naar de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon - iemand van buiten de schoolorganisatie - zal eerst nagaan of u geprobeerd hebt de klacht binnen de school op te lossen, of dat dit alsnog mogelijk is. Is dit niet mogelijk, dan kan de vertrouwenspersoon u helpen met het indienen van een klacht bij de onafhankelijke landelijke klachtencommissie.

Het schoolbestuur heeft zich daartoe aangesloten bij de Landelijke klachtencommissie, die gevestigd is in Utrecht. U kunt het adres van de Landelijke klachtencommissie, de klachtencommissie ongewenste intimiteiten en de adressen van de vertrouwenspersonen vinden in de schoolgids.

Calamiteiten

In het In geval van calamiteiten (bijvoorbeeld brand) is er een ontruimingsplan opgesteld. Minimaal twee keer per jaar wordt er een ontruimingsoefening gedaan; aangekondigd en onaangekondigd.

5. Beleidsvoornemens

Het huidige beleid willen we voortzetten. Daarnaast hebben we enkele aanvullingen:

- Onze missie samen spelen, samen werken, samen delen en samen leven verder uitwerken en zoveel mogelijk in de school tot uiting laten komen;
- Ontwikkeling cultuureducatie in de vorm van presentaties van periodieke klassenshows en presentaties;
- Specifieke aandacht voor de vaardigheden samenwerking, communicatie, ICT-geletterdheid, sociale en culturele vaardigheden, creativiteit, probleemoplossend vermogen en kritisch denken (21st century skills) verweven in de dagelijkse praktijk op school;
- Ontwikkeling portfolio, eigenaarschap waarbij de visie en de ontwikkelingen op school leidend zijn voor de stappen die we hier in zetten;
- Specifieke aandacht voor de vaardigheden samenwerking, communicatie, digitale geletterdheid, sociale en culturele vaardigheden, creativiteit, probleemoplossend vermogen en kritisch denken (21st century skills). Uiteraard verweven in de dagelijkse praktijk op school;
- Door gebruik te maken van de omgeving verrijken we ons onderwijs. Dit kan zijn door gastlessen van ouders, grootouders of andere inwoners, kunstenaars, ondernemers, maar ook door bezoeken aan instellingen, voorstellingen, lessen buiten de school. Wellicht in samenwerking met KBS De Schelp, CBS KWA en kindH aan de hand van visiedocument Kindcentrum Uithuizen

6.Evaluatie en borging

		Frequentie	Borging	Vindplaats
Inzicht in de huidige situatie	ZIEN, observatie	Jaarlijks	toetskalender	Parnassys
	Vreedzame school	Jaarlijks	jaarplanning	Schoolzaken, map
	Klassenbezoeken	Jaarlijks	jaarplanning	Handboek kwaliteit
	Inspectie	Eén keer per vier jaar	nvt	nvt
	Audit	Eén keer per vier jaar	Meerjarenplanning	Handboek kwaliteit
	Tevredenheidsonderzoek	Eén keer per twee jaar	Meerjarenplanning	Handboek kwaliteit
	Functioneringsgesprekken	Jaarlijks	jaarplanning	Gesprekkencyclus
	Samenwerking met ouders, oudergesprekken	Regulier; vier keer per jaar, daarnaast op verzoek	jaarplanning	Parnassys
	Observaties, gesprekken, collegiale ondersteuning	Dagelijks	nvt	nvt
	RIE-analyse		jaarplanning	Server

Wat doen we	Waarden, voorbeeldfunctie, verantwoordelijkheid, bevestiging, aandacht	Dagelijks	n.v.t.	Schoolplan, schoolgids
	Schoolregels	Dagelijks	Jaarplanning kwaliteitszorg	Vademecum
	Gouden Weken en Zilveren Weken /'weer samen naar school weken'	Jaarlijks	Jaarplanning	Vademecum
	Schooltaken voor kinderen	Dagelijks	Jaarplanning kwaliteitszorg	Vademecum
	Kinderraad	opstarten	jaarplanning	Vademecum
	Vreedzame school een programma voor sociaal-emotionele vaardigheden (pestpreventie, pestcoördinator)	Wekelijks	Lesrooster	Handleiding, Vademecum
	Spreekbeurten, werkstukken	1x per jaar	Lesrooster	Vademecum
	Taken voor leerlingen	Dagelijks	Groeps-planning	Vademecum
	Lessen mediawijsheid	Jaarlijks	Groeps-planning	Internet
	Jeugdjournaal /tv weekjournaal	Wekelijks	Lesrooster	nvt
	Goede doelen (Kinderpostzegels, incidentele doelen)	Jaarlijks	Jaarplanning	nvt
	Wereldoriëntatie	Wekelijks	Lesrooster	Handleiding, Vademecum
	Zilvertje, erfgoededucatie	Jaarlijks	jaarplanning	Projectmap, Vademecum
	Muziekprojecten Opwaarts	Twee/drieJaarlijks	jaarplanning	Vademecum
	Vertrouwenspersoon	Indien nodig	nvt	Schoolgids
	Meldcode	Indien nodig	nvt	SOP
	Klachtenregeling	Indien nodig	nvt	Schoolgids
	Incidentenregistratie	Indien nodig	nvt	Schoolgids
	Protocol schorsing, verwijdering	Indien nodig	nvt	Schoolgids
	Ontruimingsplan oefenen	Jaarlijks	Jaarplanning	Vademecum, inhoudelijk

Beleidsvoornemens cq activiteiten ⁶	Wat	Wie	Wanneer	Vindplaats
	Onze missie samen spelen, samen werken, samen delen en samen leven verder uitwerken en zoveel mogelijk in de school tot uiting laten komen	Team	Gedurende de schoolplanperiode 19-23	Document
	Ontwikkeling cultuureducatie in de vorm van periodieke klassenshows en presentaties		Gedurende de schoolplanperiode 19-23	cultuurplan
	Ontwikkeling portfolio, eigenaarschap	Team	Gedurende de schoolplanperiode 19-23	Document
	Specifieke aandacht voor de vaardigheden samenwerking, communicatie, ICT geletterdheid, sociale en culturele vaardigheden, creativiteit, probleemoplossend vermogen en kritisch denken.	Team en ouders	Gedurende de schoolplanperiode. 19-23	ontwikkelplan
	Ontwikkeling verbinding school en omgeving (cultuureducatie-onderwijs)	Team en ouders	Gedurende de schoolplanperiode 19-23	Visiedocument Kindcentrum Uithuizem

Bijlagen

- Bijlage 1: De schoolregels
- Bijlage 2: Pestprotocol
- Bijlage 3: De vertrouwenspersoon
- Bijlage 4: Incidenten registratie (notitiecategorie in ParnasSys)
- Bijlage 5: De (verbeterde) Meldcode
- Bijlage 6: Maatschappelijke betrokkenheid
- Bijlage 7: 'we horen bij elkaar weken'
- Bijlage 8: Groepsvorming
- Bijlage 9: Ouderbetrokkenheid

⁶ Alle beleidsvoornemens staan in het schoolplan 2019-2023

Bijlage 1. Schoolregels

Op Brunwerd hebben we drie algemene schoolregels:

4. We zijn aardig en fatsoenlijk in de omgang met elkaar.
5. We gaan zorgvuldig met onze spullen om
6. We lopen in de school en in de klas

Deze regels worden tijdens de 'we horen bij elkaar weken' / Gouden en Zilveren Weken/ heel specifiek behandeld (besproken, opgeschreven, getekend, mee naar huis ...) in de groepen. Dit kan ook spelenderwijs geoefend / gestimuleerd worden door een "opdracht" als : "Geef elkaar een compliment op een onverwachts moment" en dit later weer te bespreken "Wie heeft een compliment gegeven / gekregen, hoe voelde dat ...

Bijlage 2. Pestprotocol

Op Brunwerd vinden wij het belangrijk dat kinderen leren:

'Samen spelen, samen delen, samenleven en samen werken = samen leren'

Daarnaast hanteren wij een pestprotocol. Helaas komt pesten nog heel veel voor, óók bij ons op school. In het protocol staat beschreven hoe we op Brunwerd proberen om pesten te voorkomen; hoe we omgaan met pesten wanneer dit toch voorkomt en hoe welke begeleiding wij geven aan het gepeste kind, de pester en de groep hieromheen.

Op Brunwerd willen we graag dat de kinderen zich veilig voelen, want dit is een voorwaarde om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Doordat wij regels en afspraken zichtbaar maken, kunnen wij kinderen ook aan deze regels herinneren. Ook kunnen kinderen elkaar aan deze regels herinneren.

In de bijlage zijn enkele regels en afspraken uit het pestprotocol te lezen. Het gehele pestprotocol is op school aanwezig en daar ook in te zien.

Regels en afspraken uit het pestprotocol

Onderstaand de regels en afspraken, zoals wij die op Brunwerd hanteren. Aangezien de gevolgen van pesten buiten school veelal consequenties hebben voor het **samen spelen, samen leren en samen leven** op school, vinden wij dat deze ook van toepassing zijn buiten school en zullen in overeenkomst daarmee handelen.

Regels en afspraken:

- 1 Ik doe niets bij een ander kind wat ik zelf ook niet prettig vind.
"Ik vind dit niet prettig, ik zeg stop"
- 2 Ik kom niet aan de ander als de ander dat niet wil en ik zit niet aan spullen van een ander.
"Ik wil niet dat je aan mij of zomaar aan spullen zit"
- 3 Ik gebruik geen scheldwoorden en noem iedereen bij de voornaam.

“Ik scheld niemand uit”

4 Als ik kwaad ben ga ik niet slaan, schoppen, krabben. Ik probeer eerst samen te praten en/of ik ga naar de meester of juf

“Ik praat met jou over problemen of met de juf/meester”

5 Ik klik niet zomaar, maar gaan wel naar de juf of meester om te vertellen als er gepest wordt of als er iets gebeurt wat ik niet prettig of gevaarlijk vind.

“Ik geef aan wanneer ik vervelende dingen zie gebeuren”

6 Als ik word gepest moet ik er ook thuis over praten. Ik moet het niet geheim houden.

“Ik praat thuis ook over dingen die ik niet leuk vind”

7 Uitlachen, roddelen en kinderen buitensluiten vind ik niet goed.

“Ik ga met iedereen eerlijk om”

8 Ik beoordeel niemand op zijn/haar uiterlijk

“Ik respecteer anderen”

9 Ik wil niemand opzettelijk pijn doen of achterna zitten om te pesten.

“Ik beheers me als ik met anderen om ga”

10 Ik probeer zoveel mogelijk de ruzie zelf op te lossen en probeer anderen te vergeven.

“Ik zoek naar oplossingen als er problemen zijn”

Enkele feiten over pesten

Pesten onderscheid zich van incidentele conflicten of ruzies doordat:

- Het met opzet plaatsvindt (met de intentie om de ander pijn te doen) - Telkens opnieuw tegen dezelfde persoon.
- Er is sprake van machtsongelijkheid in kracht, macht of sociale status. Pesten is het systematisch misbruiken van macht.

Pesten kan op verschillende manieren gebeuren:

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen;
- Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen; - Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken; - Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden.

De laatste twee vormen kunnen ook via moderne communicatiemiddelen, zoals mobiele telefoons of het internet plaatsvinden. Dit wordt cyberpesten genoemd.

Niet alleen slachtoffers, maar ook hun klasgenoten die slechts getuige zijn, ondervinden negatieve effecten van het pesten. Zij voelen zich schuldig, omdat ze niet hebben ingegrepen. Ook de pesters zelf ondervinden negatieve gevolgen van hun gedrag.

Voor de slachtoffers is het pijnlijkste niet zozeer dat ze aangevallen worden door een of twee gemene kinderen, maar dat niemand van de omstanders hen steunt.

Bijlage 3. De vertrouwenspersoon

DE FUNCTIE VAN VERTROUWENSPERSOON

Als vertrouwenspersoon werkzaam in het onderwijs bent u aangesteld als aanspreekpunt voor klachten. De klachten kunnen afkomstig zijn van leerlingen, hun ouders en van personeelsleden.

Taken

De drie hoofdtaken van de vertrouwenspersoon zijn:

1. Opvang, ondersteuning en begeleiding van de klager. Hem of haar helpen tevens helpen wegen te wijzen om de klacht gehoord en opgelost te krijgen. Ook kan de vertrouwenspersoon helpen bij het herstellen van relaties.
2. Voorlichting geven over uw functie én over vormen van ongewenst gedrag en daar nodig of gewenst preventieve activiteiten organiseren gericht op voorkomen van ongewenst gedrag en onveiligheid.
3. Beleidsadvies geven aan directie/bestuur van de school gericht op de bevordering van de sociale veiligheid.

Wat behoort tot mijn taak?

Als u twijfelt of iets binnen uw werkterrein valt, kunt u zichzelf de volgende vragen stellen:

- Speelt de situatie binnen de school?
- Behandelt de klachtencommissie uiteindelijk deze klacht?

Als er op één van deze vragen met 'ja' geantwoord kan worden, dan valt het in uw takenpakket.

Tot slot:

Bij klachten van ouders of leerkrachten die niet of onvoldoende kunnen worden afgehandeld door de vertrouwenspersoon op school bestaat de mogelijkheid de klacht of het ongenoegen neer te leggen bij de directeur. Indien dat geen of onvoldoende soelaas biedt, kan de sectordirecteur worden benaderd. Ook kan gebruikt worden gemaakt van de onafhankelijke vertrouwenspersonen binnen Lauwers en Eems. Zie hiervoor 3.10 van het bijbehorende beleidsstuk.

Bijlage 4 . Incidenten registratie (notitie-categorie in ParnasSys)

Aard incident:

☐ Pesten	☐ Bedreigen
☐ Vernieling	☐ Agressie
☐ Vechtpartij	☐ Spijbelen
☐ Weglopen	☐ Brand
☐ Diefstal	☐ Discriminatie
☐ Seksuele intimidatie	☐ Seksueel misbruik

Omschrijving incident:

.....
.....
.....
.....

Aanpak n.a.v. het incident:

.....
.....
.....

Ingevuld door:

.....

Handtekening:

.....

Handtekening ouder(s):

.....

Evaluatie aanpak:

.....
.....
.....
.....
.....

Ingevuld door:

.....

Handtekening:

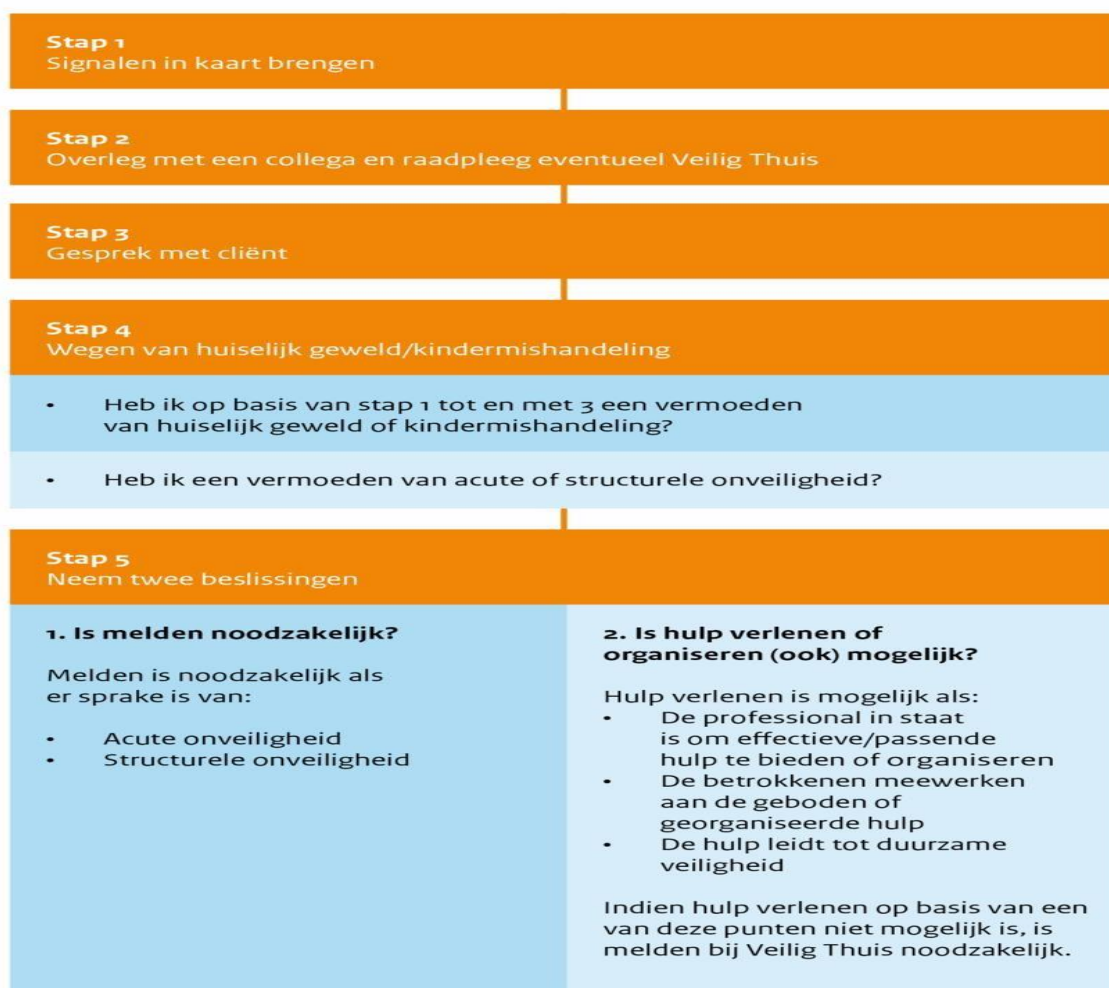
.....

Handtekening ouder(s):

.....

Bijlage 5

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**

Het Afwegingskader in de verbeterde Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor het onderwijs en leerplicht/RMC¹

1. De Meldcode

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling wordt per 1 januari 2019 verbeterd en aangescherpt. De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe hulpverleners kindermishandeling signaleren en melden. Er wordt een afwegingskader in opgenomen waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en bovendien wordt de eigen hulpverlening erin betrokken.

2. Vooraf

De hieronder vermelde uitwerking van het afwegingskader binnen de meldcode is geldig voor het gehele onderwijsveld: van primair t/m hoger en wetenschappelijk onderwijs. Dat maakt het lastig om allerlei functies en functienamen te onderscheiden. Een aantal spilfiguren kan een rol spelen: intern begeleider in het primair onderwijs, zorgcoördinator in het voortgezet onderwijs, studieloopbaanbegeleider in het MBO, decaan en psycholoog in het hoger onderwijs en anderen.

Daarnaast is het afwegingskader van toepassing voor leerplichtambtenaren/medewerkers RMC.

In de vernieuwde Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is voorgesteld een aandachtsfunctionaris verplicht te stellen voor iedereen die met de Meldcode werkt. Voor leerplicht/RMC is het aan te bevelen een aandachtsfunctionaris aan te stellen in het sociaal domein. Voor meer informatie over de aandachtsfunctionaris verwijzen we naar www.lvak.nl.

Binnen deze aanpak is een van de (verplichte) stappen van de Wet Meldcode, stap 2, een deskundige collega of Aandachtfunctionaris te consulteren. Dat impliceert dat die specifieke deskundigheid ook in huis (binnen de organisatie) aanwezig moet zijn.

Organisaties waar de meldcode op van toepassing is wordt geadviseerd om een aandachtsfunctionaris aan te stellen.

Het bevoegd gezag (bestuur en directie) moet altijd op de hoogte zijn van een melding binnen de Meldcode². Een school dient een protocol Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling voorhanden te hebben waarin is vastgelegd wie wat waar wanneer en hoe doet met betrekking tot (vermoedens van) Huiselijk geweld en/of Kindermishandeling. In dit protocol kunnen ook kinderrechten (www.augeo.nl/jongerentaskforce) worden opgenomen.

Voor Leerplicht en RMC is dit vastgelegd in de Instructie voor de medewerker leerplicht/RMC. In beiden moet een kindcheck³ zijn opgenomen.

3. Afwegingskader: onderdeel van de meldcode

Onderstaand figuur toont de vijf stappen uit de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Ter ondersteuning van de beslissingen in stap 5 is in stappen 4 en 5 een afwegingskader toegevoegd. Er is een basisdocument Afwegingskader beschikbaar voor alle beroepsgroepen. Het onderliggende Afwegingskader is de uitwerking voor het Onderwijs, inclusief leerplicht en RMC.

In Stap 5 worden twee beslissingen genomen:

het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en, vervolgens het beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is.

Het is van belang dat in stap 5 beide beslissingen en in de genoemde volgorde worden genomen. De betrokken persoon in het onderwijs/de leerplichtambtenaar (dit kan de aandachtsfunctionaris zijn) vraagt zich op basis van signalen en het gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is aan de hand van vijf afwegingsvragen. Vervolgens besluit deze of het bieden of organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school/leerplichtambtenaar als de betrokkenen (ouders/verzorgers) behoort. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden. Melden is niet verplicht en kan ook anoniem.

4. Privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

- 1 Waar wordt gesproken over leerplicht(ambtenaar) moet ook gelezen worden RMC. Dat staat voor Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten. Doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar. Deze jongeren kunnen begeleiding krijgen van een RMC-consulent.
- 2 Een leerplichtambtenaar is in dezen autonoom in zijn beslissing.
- 3 De kindcheck valt onder stap 1 van de meldcode en is aan de orde wanneer een volwassene of adolescent in een situatie verkeren die minderjarige kinderen (ernstige) schade kan berokkenen. Er moet onderzocht worden in dat geval in een gesprek met ouders/verzorgers of er (nog meer) kinderen bij ouders/verzorgers wonen en wie er voor hen zorgen. Op basis van deze informatie wordt besloten of er verdere actie ondernomen moet worden door de verdere stappen van de meldcode te zetten. Zie ook www.augeo.nl.

Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/ leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of

kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder **B: JA** -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.

Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen

helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het

welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen.

- 1 Hierbij valt te denken aan functionarissen uit de 2e lijn ondersteuning in de school, altijd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag (dus geen docenten, wel een zorgcoördinator, een vertrouwenspersoon, een orthopedagoog, een schoolpsycholoog, een intern begeleider, een schoolmaatschappelijk werker,)
- 2 Betrokken functionarissen vanuit de gemeente. Per gemeente verschillend; hierbij valt te denken aan de leerplichtambtenaar of een medewerker van een buurt- of wijkteam dat betrokken is bij de school of een medewerker van de GGD/Jeugdgezondheidszorg.
- 3 Aanbeveling: spreek een nazorgtraject af. Leg termijnen en verwachtingen vast.

Bijlage 6

Maatschappelijke betrokkenheid

Op Brunwerd vinden we maatschappelijke betrokkenheid belangrijk. We willen ieder kind tot zijn recht laten komen en aansluiten bij individuele ontwikkel- en leerbehoeften, talenten stimuleren en vaardigheden leren om nu en in de toekomst deel te nemen en bij te dragen aan de maatschappij.

Scholen zijn vanaf 2006 wettelijk verplicht aandacht te besteden aan burgerschap. Bevordering van burgerschap en integratie is belangrijk omdat de betrokkenheid tussen burgers onderling en burgers en de overheid is afgenomen. De opdracht aan scholen om actief burgerschap en sociale integratie te bevorderen is in de wet vastgelegd. Het team van OBS Brunwerd vindt dit belangrijk.

Wij citeren uit onze schoolgids en notitie Pedagogisch klimaat, sociale veiligheid, burgerschap en integratie: *Omgeving en school*

'It takes a village to raise a child.'

Het programma van de Vreedzame School streeft ernaar leerkrachten en scholen te stimuleren om leerlingen te binden aan de klas, aan de school, aan elkaar, door ze een stem te geven, ervoor te zorgen dat iedereen zich gehoord en gezien voelt en leerlingen daadwerkelijk mede verantwoordelijkheid te laten dragen. De school wordt gezien als een oefenplaats voor sociale competenties, waardoor leerlingen ervaringen op kunnen doen door aan concreet maatschappelijke taken deel te nemen en op die manier kennis, vaardigheden en houdingen te verwerven die passen bij een actief en betrokken democratisch burgerschap.

specifiek doel:

Vorm geven aan maatschappelijke redzaamheid en burgerparticipatie. De maatschappij verandert van een verzorgingsmaatschappij naar een participatiemaatschappij.

Wat doen we op school op het gebied van maatschappelijk betrokkenheid?

We hebben een kinderraad, die allerlei zaken organiseert en spreekbuis is voor het team en de kinderen. We werken met schooltaken voor kinderen; iedereen heeft een taak om alles op school goed te laten verlopen.

Goede doelen; wij vinden dat we de leerlingen ook moeten meegeven dat het goed is om iets voor anderen te betekenen en ze bewust te maken dat er mensen in onze maatschappij zijn die wellicht hulp nodig hebben. Daarom doen we structureel mee aan de actie Kinderpostzegels. Incidenteel bekijken we per schooljaar of we willen deelnemen aan een goede doelen actie.

	wanneer	Bestemd voor
kinderpostzegels	Structureel op de jaarplanning	Diverse bestemmingen
Goede doelen	Incidenteel op de jaarplanning	Diverse bestemmingen
Sint Maarten	Deelname op verzoek van	Bewoners Hunsingoheerd

Jaarlijkse activiteiten

	activiteit	ja	Omschrijving	Op- aanmerkingen
01	Kinderboekenweek	x	Klein project	- Alle groepen
02	Vader/moederdag	X	- leerlingen maken 1 cadeautje	- Alle groepen
03	Sint Maarten	X	- leerlingen maken een lampion	- Alle groepen - AR traktatie 14.00 uur
04	Sinterklaas	x	Jaarlijkse viering	- alle groepen - Volgens draaiboek AR
05	Kerstviering	x	Jaarlijkse viering	- alle groepen - Volgens draaiboek AR
06	Paasviering	x	Jaarlijkse viering	- alle groepen - Volgens draaiboek AR
07	1 daagse schoolreizen groep 1-7 en 3 daagse schoolreis groep 8	x	Drie dagen groep 8 schoolkamp in combinatie met schoolreis groep 1-7 op de derde dag	- alle groepen - schoolreizen schooljaar 2019-2020 in de maand mei; in juni vele andere activiteiten in Uithuizen.
08	(Afscheid)activiteiten groep 8 (bijv. musical, film etc.)	x	Jaarlijks ter beoordeling leerkracht(en) groep 8 en in overleg met leerlingen groep 8	- op vrijdag van de voorlaatste schoolweek (+ uitwijkdatum) - Afscheid woensdag laatste schoolweek

				- afscheidsboekje groep 8 leerlingen - Barbecue met leerlingen, leerkrachten en ouders
09	Groepsfoto	x	Per schooljaar een groepsfoto	- Alle groepen
10	Zomerdisco	x	Disco met verkleedthema, muziek en dansen samen met ouders.	- Alle groepen - In overleg met de AR wordt een thema en datum vastgesteld
11	Vreedzame school/ missie 'samen'	x	Uitdragen missie samen spelen, delen, werken, leven= samen leren	- Alle groepen - Samen dag aanvang schooljaar - Samen dag schoolreis
12	Kinderpostzegels	x	Per schooljaar deelname aan kinderpostzegelactie	- Groep 7

Bijlage 7

De 'we horen bij elkaar weken'

De eerste weken na de zomervakantie worden 'de we horen bij elkaar weken' genoemd. In deze weken wordt de groep gevormd en worden de normen bepaald.

Na de zomervakantie heeft de groep de eerste weken de tijd nodig zich te vormen. De hiërarchische structuur verschuift wat. Bepaalde kinderen blijken iets dominanter, een enkel kind heeft de groep verlaten of is er aan toegevoegd. Juist deze gevoelige periode is bij uitstek geschikt om in te zetten op een juiste groepsvorming.

Daarnaast is er nog een reden om aan het begin van het schooljaar in te zetten op de groepsvorming. Je kunt de volgorde van de fases van groepsvorming beïnvloeden, zodat de normen niet door de groepsleiders worden bepaald maar door de klas en leerkracht samen.

Bijlage 8

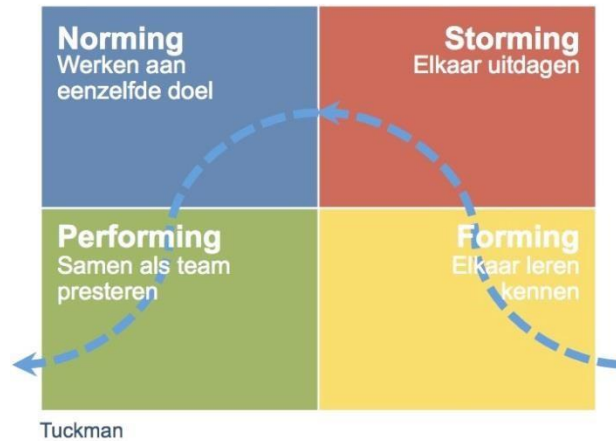
Groepsvorming

Een groep, zoals een klas, vormt zich volgens een bepaald aantal fasen. Uit onderzoek is gebleken dat gedurende ongeveer 6 weken een klas de 4 fasen in de groepsvorming doorloopt:

– *Forming (oriënteren):*

'De kat uit de boom kijk fase'. Groepsleden onderzoeken, maken een inschatting van anderen en van zichzelf.

- *Storming (presenteren)*:
Beweging in de rangorde. Wie is een leider, wie hoort bij welke groep, etc?
- *Norming (normeren)*:
Groepsnormen worden duidelijker.
- *Performing (presteren)*: Er is voor bepaalde omgangsvormen gekozen. Er is een gezamenlijk doel geformuleerd. Leaders zijn duidelijk.

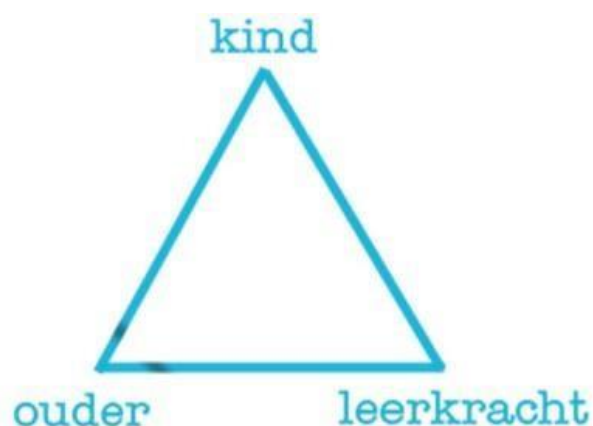
Bij het programma De Vreedzame School vormt de groep zich in de 'we horen bij elkaar weken' door afspraken vast te stellen betreffende 'zo gaan wij met elkaar om' en deze zichtbaar te maken in de klas.

Bijlage 9

Ouderbetrokkenheid

De ouders kunnen niet los gezien worden van de groepsvorming op scholen. Kinderen en ouders zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar. Ongeacht de aard van de relatie tussen de ouders en het kind is er sprake van bestaansloyaliteit. Elk kind dankt zijn bestaan aan de ouders en is daardoor per definitie loyaal aan hen. Uit deze bestaansloyaliteit volgt dat, als leraren willen investeren in de ontwikkeling van het kind, ze ook zullen moeten investeren in de contacten met ouders. Echter, het kind heeft ook loyaliteit naar de leraar toe. Deze wordt sterker gedurende het schooljaar en naarmate het kind vaker dezelfde leraar voor de groep heeft gehad.

Uit de vergelijking is af te zien dat ouders en leerkracht op wat betreft de aanpak kind, het **effect 'verdubbeld'**.

leiden dat als één lijn zitten richting het

